

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ

**КУЛЬТУРА
НАУКОВОЇ
УКРАЇНСЬКОЇ
МОВИ**

Розробник : Сидоренко Вікторія Вікторівна, к.філол.н., доцент

Стаття 10 Конституції України, прийнятої Верховною Радою 28 червня 1996 року, українська мова є державною мовою в Україні, “держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування в усіх сферах суспільного життя на всій території України”

**Державна мова-
закріплена традицією або
законодавством мова,
вживання якої є обов’
язкове в органах
державного управління,
діловодства, громадських
органах**

**Літературна мова
унормована,
уніфікована форма
загальнонародної
мови, що обслуговує
сфери суспільної
діяльності людей**

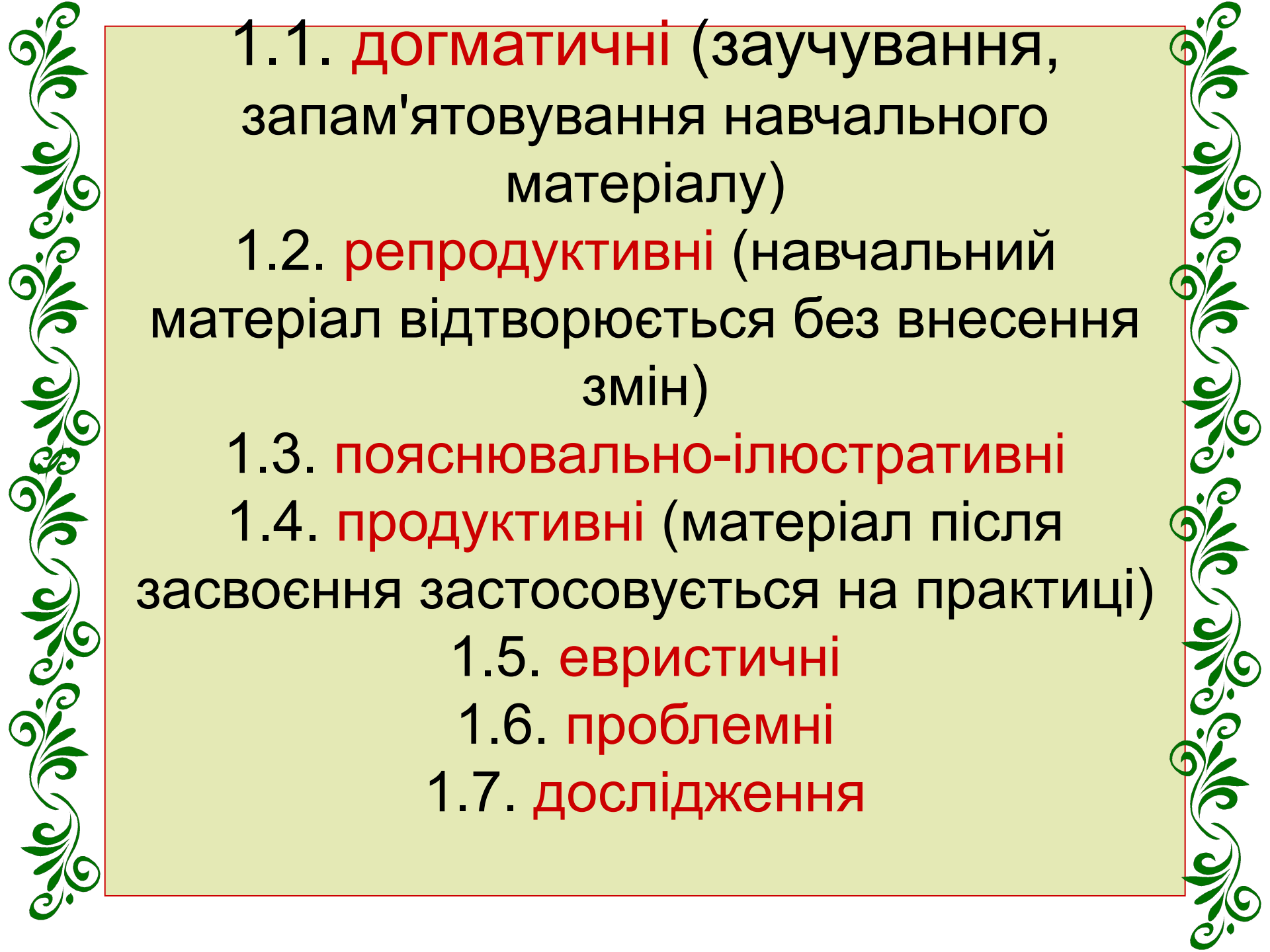
Метод – спосіб **упорядкованої взаємної діяльності педагога і дітей**, спрямований на розв'язання навчально-виховних завдань, сукупність прийомів

аналіз – *поділ слів на звуки, морфеми, синтез* – *утворення складів з окремих звуків, речень зі слів, порівняння, ігрові*),

спрямованих на досягнення певної мети, засвоєння мовного матеріалу

І ГРУПА МЕТОДІВ

за характером
керівництва
навчальною д-тю
дітей

1.1. **догматичні** (заучування,
запам'ятовування навчального
матеріалу)

1.2. **репродуктивні** (навчальний
матеріал відтворюється без внесення
змін)

1.3. **пояснювально-ілюстративні**

1.4. **продуктивні** (матеріал після
засвоєння застосовується на практиці)

1.5. **евристичні**

1.6. **проблемні**

1.7. **дослідження**

II ГРУПА МЕТОДІВ

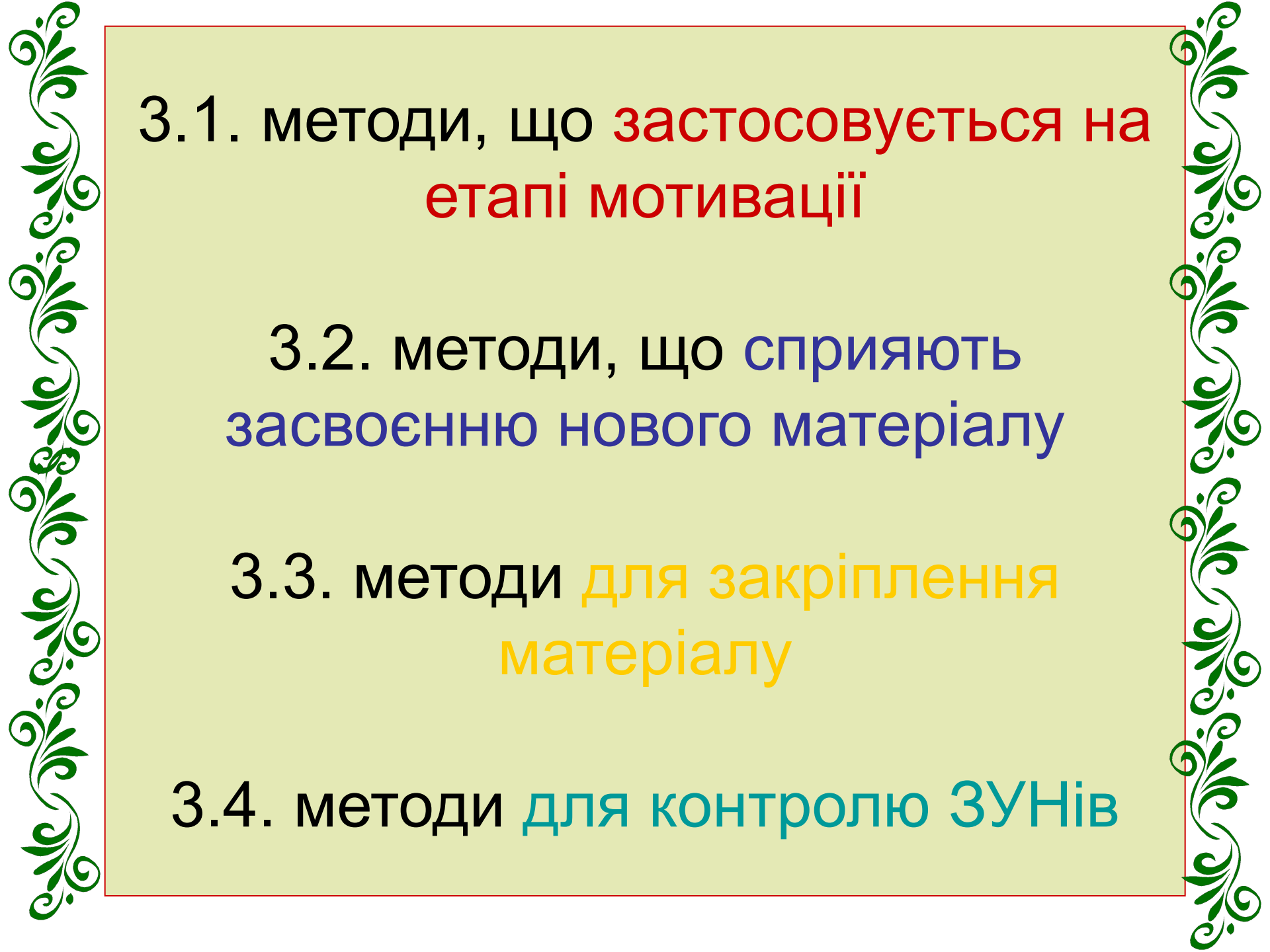
за джерелом знань:

наочні,
словесні,
практичні

III ГРУПА МЕТОДІВ

за напрямом
діяльності дітей

3.1. методи, що застосовується на
етапі мотивації

3.2. методи, що сприяють
засвоєнню нового матеріалу

3.3. методи для закріплення
матеріалу

3.4. методи для контролю ЗУНів

У міжнародному
науковому просторі
домінує **англійська**
мова як глобальна
мова науки
(80-85% досліджень)

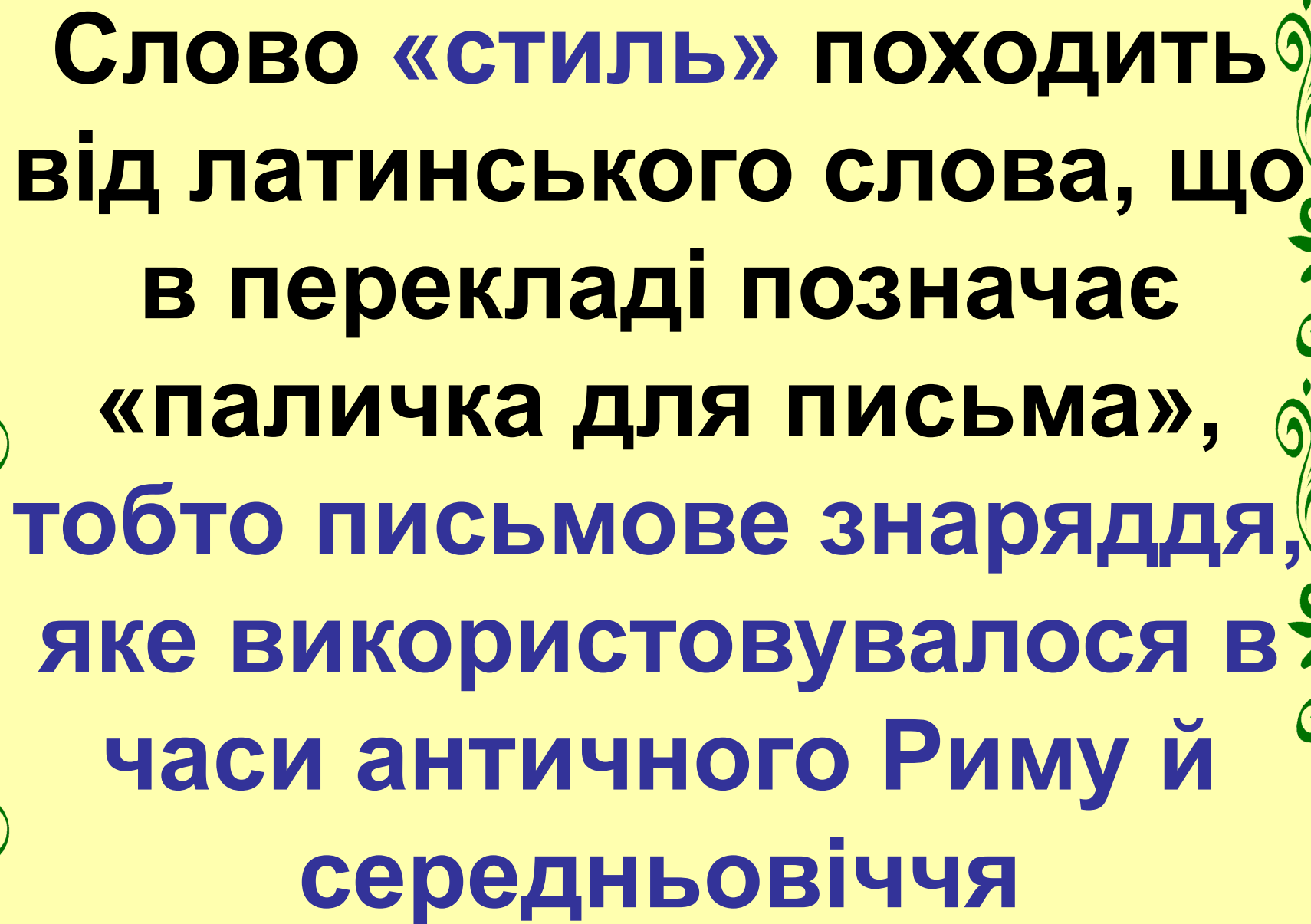

Культура наукової мови —

*це нормативне
застосування наукової мови
в усній і писемній,
діалогічній і монологічній
формах, високий рівень
мовнокомунікативної
культури*

Мовний стиль - це сукупність мовних засобів вираження, зумовлених змістом і метою висловлювання

A decorative border of green, stylized vines and leaves surrounds the text. The border is composed of repeating scroll-like patterns that frame the central content.

Слово «стиль» походить від латинського слова, що в перекладі позначає «паличка для письма», тобто письмове знаряддя, яке використовувалося в часи античного Риму й середньовіччя

**науковий,
офіційно-діловий,
публіцистичний,
стиль побутового
мовлення (або
розмовно-побутовий)
художній**

Для текстів наукового стилю характерні спільні мовні ознаки:

- Офіційний характер стосунків учасників мовлення**
- Писемна форма мовлення у вигляді монологу**
- Інформативна насиченість змісту**
- Конкретність, логічна послідовність**

Для текстів наукового стилю характерні особливості:

- Насиченість термінами (15-25))**
- Наукова фразеологія**
- Абстрактна лексика**
- Перевага іменників над дієсловами**
- СПР**

Функції наукового стилю:

- **Інформативна** (функція повідомлення)
- **Епістемічна** (тлумачення явищ, обґрунтування гіпотез, класифікація понять)
- **Комунікативна**
- **Перформативна** (встановлення фактів, зв'язків)
- **Гносеологічна** (пізнавальна)
- **Когнітивна** (нові знання)
- **Вплив, аргументований доказ, діалог**

Графічна, штучна мова:

- **Графіки**
- **Креслення**
- **Рисунки**
- **Символи**
- **Назви хімічних елементів**
- **Математичні знаки**

Підстилі наукового стилю:

- **ВЛАСНЕ НАУКОВИЙ** (стаття, доповідь)
- **НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ** (нариси, книги, лекції)
- **НАУКОВО-НАВЧАЛЬНИЙ** (програми, посібники, конспекти, лекції)
- **НАУКОВО-ІНФОРМАТИВНИЙ** (анотація, рецензія, резюме, реферат)
- **НАУКОВО-ДОВІДКОВИЙ** (словники, енциклопедії, довідники, каталоги)
- **НАУКОВО-ТЕХНІЧНИЙ** (доповідні записки, службові листи, промислова реклама)
- **НАУКОВО-ДІЛОВИЙ** (науковий звіт, довідки)
- **НАУКОВО-ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ** (хроніка, науковий огляд, наукове інтерв'ю, репортаж)

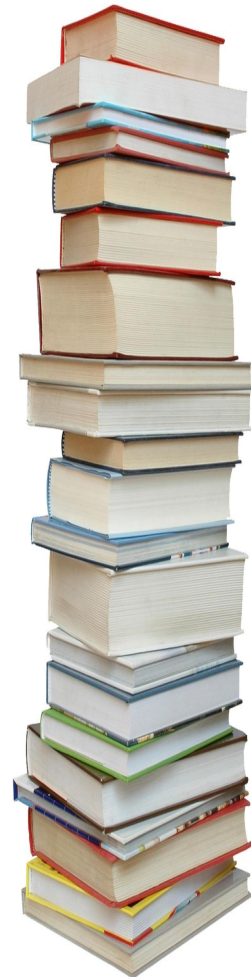
ДОТРИМАННЯ ВИМОГ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ДОПОВІДІ

- **Дзвінки приголосні** не оглушуються (досвід, рідко)
- Літера **Ґ, ґ** передає звук **ґ** (обґрунтування)
- **Шиплячі** вимовляються **твердо** (навіщо, а не навіщю)
- Літера **щ** передає два звуки **шч**
- Буквосполучення **дж, дз** передають злиті звуки

НАГОЛОШУВАННЯ СЛІВ

- Пізнання
- Запитання
- Визнання
- Випадок
- Ветеринарія
- Переобрання
- Переобладнання
- Різновид
- Рукопис

- Пізнання
- Запитання
- Визнання
- Випадок
- Ветеринарія
- Переобрання
- Переобладнання
- Різновид
- Рукопис
- Цього, того

УЖИВАННЯ ЛІТЕРИ Гґ

- ґабзувати
- ґаблі
- ґав'ячий
- ґава
- ґавити
- ґазда
- ґалаґан
- ґандж

- ґанджовитий
- ґанковий
- ґарадичі
- ґатунок
- ґедзь
- ґешефт
- ґлей
- ґратчастий

УЖИВАННЯ ЛІТЕРИ Ґґ

- ґречний
- ґринджоли
- ґрунт
- ґрунтовний
- ґудзиковий
- ґуля

- ґерань
- ринґ
- ґуральня
- доґ
- ґлямати
- ґоґель-моґель

УЖИВАННЯ СЛІВ У НАУКОВИХ ТЕКСТАХ

ТАК УЖИВАЮТЬ

*Ведуча організація
В силу обставин
Задавати питання
З цієї причини
У першу чергу
Піднімати проблему
По мірі того як
Привести приклад
Вищий учбовий заклад
На кінець
Протиріччя
В кінці кінців*

ТАК ПРАВИЛЬНО

*Провідна установа
Через обставини
Ставити питання
Через це
Насамперед
Порушувати проблему
Відповідно до того як
Навести приклад
Вищий навчальний заклад
Отже
Суперечність
Зрештою, нарешті*

УЖИВАННЯ ПРИЙМЕННИКІВ

ТАК ПРАВИЛЬНО

Незважаючи на – попри

Щодо – стосовно

(стосовно цього питання)

*Через те що, зважаючи на те що –
з огляду*

Відредагувати словосполучення:

- *Представляє спробу –*
- *Моє особисте враження –*
- *Знаючі педагоги –*
- *Уточнюючі запитання –*
- *Підводячи підсумки –*
- *Представивши програму –*
- *По цій темі є декілька робіт –*
- *Розповсюдження інформації –*
- *Ні одного разу –*
- *Ні в якому разі –*
- *Приведені показники –*
- *Об'явлений конкурс-*
- *Йдучи назустріч численним проханням –*
- *Під редакцією професора -*

Перекласти українською МОВОЮ:

- **Сделать наглядным –**
- **Следует отметить –**
- **Требуются специальные приёмы –**
- **Служить примером –**
- **При рассмотрении –**
- **По окончании работы –**
- **По вступлении в должность –**
- **После исполнения задания –**
- **По обстоятельствам –**
- **Превзойти все ожидания -**

Наукова стаття

Є одним із видів публікацій, в якій подаються проміжні або кінцеві результати, висвітлюються конкретні окремі питання за темою дослідження, фіксується науковий пріоритет автора, робить її матеріал надбанням фахівців

ФУНКЦІЇ СТАТТІ:

Дослідницька – подають результати роботи

Презентаційна – представляють результати

Оцінна – стан досліджень з проблеми

Комунікативна – засіб спілкування дослідників

КЛАСИФІКАЦІЯ СТАТЕЙ:

Власне наукова (основні результати роботи)

Науково-популярна (для непрофесіоналів)

Науково-методична (практичний виклад, застосування)

Науково-публіцистична (актуальні для наукової громадськості проблеми)

*Прочитай фразу й подивись, що
можна з неї викинути, щоб фраза не
розсипалась.*

І.Бабель

*Молодому письменнику треба
відчути якщо не радість, то хоча б
задоволення, коли він знаходить
зайвий рядок або закреслює його*

С.Антонов

При написанні наукових статей для фахових видань, збірників конференцій, наукових журналів, необхідно пам'ятати про їх відповідність вимогам Вищої атестаційної комісії України (ВАК)

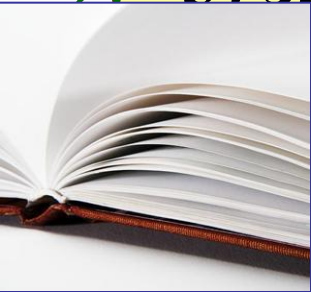

Згідно з вимогами ВАК України оригінальна стаття у фаховому виданні має складатися з таких

розділів (з постанови Президії [ВАК України](#) від 15.01.2003

р. № 7-05/1):

- 1) постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями;**
- 2) актуальність дослідження;**
- 3) зв'язок авторського доробку із важливими науковими та практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій;**

**Згідно з вимогами ВАК України
оригінальна стаття у фаховому
виданні має складатися з таких
розділів:**

**5) виділення невирішених раніше частин
загальної проблеми, яким присвячується
означена стаття;**

б) новизна;

**7) методологічне або загальнонаукове
значення;**

8) викладення основного матеріалу;

9) головні висновки;

перспективи використання результатів

АНОТАЦІЯ

- Описує цілі і задачі проведеного дослідження, а також можливості його практичного вживання, що допомагає швидше уловити суть проблеми (2-3 пропозиції), українською, російською, англійською мовами
- Ключові слова (3-5 слів)

Стаття має просту структуру:

- **вступ** (постановка наукової проблеми, актуальність, зв'язок з найважливішими завданнями, що постають перед Україною, значення для розвитку певної галузі науки і практики - 1 абзац або 5-10 рядків);

основні дослідження і публікації з проблеми, за останній час, на яких спирається автор, проблеми виділення невирішених питань, яким присвячена стаття (0,5 -2 сторінки машинописного тексту);

формулювання мети статті (постановка завдання)

**висловлюється головна ідея даної публікації, яка суттєво відрізняється від сучасних уявлень про проблему, доповнює або поглиблює вже відомі підходи; звертається увага на введення до наукового обігу нових фактів, висновків, рекомендацій, закономірностей або уточнення відомих раніше, але недостатньо вивчених. Мета статті випливає з постановки наукової проблеми та огляду основних публікацій з тем
(1 абзац або 5-10 рядків)**

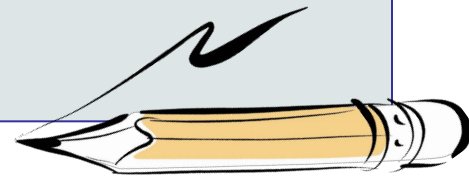
виклад змісту власного дослідження - основна частина статті

- висвітлюються основні положення і результати наукового дослідження, особисті ідеї, думки, отримані наукові факти, програма експерименту. Аналіз отриманих результатів, особистий внесок автора в реалізацію основних висновків тощо (5-6 сторінок)**

РОЗГЛЯД ІСТОРІЇ ТА СУЧАСНОГО СТАНУ РОЗРОБЛЕННЯ ПИТАННЯ

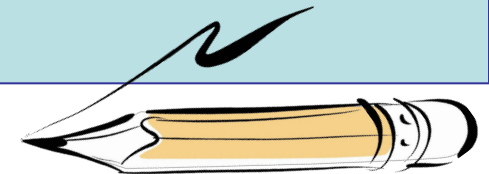
- *Прийнято вважати, що*
- *Загальновідомо, що*
- *Існуючі підходи можна класифікувати так*
- *Цих поглядів дотримуються*

ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ЗАСОБИ

- **Безумовно, що**
- **Є очевидним, що**
- **Немає сумніву щодо**
- **Ці факти переконують у**
- **Результати дослідження підтверджують справедливість**

- **Не можна погодитися...**
- **Навряд чи можна погодитися**
- **Є розбіжності в поглядах на...**
- **Автор припускається неточностей**

- **ВИСНОВОК, в якому формулюється основний умовивід автора, зміст висновків і рекомендацій, їх значення для теорії і практики, суспільна значущість та перспективи (1/3 сторінки)**
- **ВИСНОВКИ не повторюють вступу**

МОВНІ КЛІШЕ ДЛЯ ПЕРЕДАВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ І ВАЖЛИВОСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ

- *серед проблем, пов'язаних із...*
- *уважного ставлення дослідників останнім часом вимагає питання...*
- *заслужує на особливу увагу...*
- *фрагментарно висвітлювалась...*
- *не була об'єктом спеціального вивчення і аналізу*

МОВНІ ЗАСОБИ ДЛЯ ФОРМУЛЮВАННЯ МЕТИ І ЗАВДАНЬ

- *Окреслимо...*
- *З'ясуємо...*
- *Мета статті* –
- *дослідити..., простежити..., визначити..., підсумувати..., здійснити опис..., узагальнити, вивчити, схарактеризувати..., систематизувати..., експериментально перевірити...*

ТИПОВІ МОВНІ ОГРІХИ

❖ **Називання автора наукової праці “він”, “вона”**

❖ **СУРЖИК**

Опреділити (визначити)

Вияснити (з'ясувати)

Не дивлячись на (незважаючи на)

❖ **КАЛЬКА**

Слідуючий (наступний, такий)

Необхідний (потрібний)

Положення (стан – йдеться про становище, стан, обставини)

Правила написання статті:

- у правому верхньому куті розміщується прізвище та ініціали автора; за необхідністю вказуються відомості, що доповнюють дані про автора;
- назва статті стисло відбиває її головну ідею, думку (краще до п'яти слів);
- ініціали ставлять перед прізвищем;
- слід уникати стилю наукового звіту;
- недоцільно ставити риторичні запитання; більше користуватись розповідними реченнями;
- не перевантажувати текст цифрами при переліках тих чи інших думок, положень, вимог;

- **прийнятним у тексті є використання словосполучень переліку: «спочатку», «зрозуміло що», «на початку», «спершу», «потім», «дійсно», «далі», «нарешті», «по-перше», «по-друге», «можливо», «задумкою», «заданими», «між іншим», «в зв'язку з тим», «на відміну», «поряд з цим» тощо.**
- **- цитати в статті використовуються дуже рідко (можна в дужках зробити посилання на ученого, який вперше дослідив проблему);**
- **- усі посилання на авторитети подаються на початку статті, основний обсяг присвячується викладу власних думок автора;**
- **- стаття має завершуватись конкретними висновками і рекомендаціями та додається список використаних джерел**

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Як стати майстерним педагогом [Текст] : навчально-методичний посібник / за ред. Л.І. Даниленко. – К.: Етіс плюс, 2007. – 184 с.
- Пуцов, В.І. Особливості навчання дорослої людини [Текст] : навч. посібник / В.І. Пуцов, Л.Я. Набока. – К.: ЦІППО, 2004. – 60 с.

ДИСЕРТАЦІЯ

- **Дьяченко, Б.А. Розвиток професіоналізму молодого вчителя в системі післядипломної освіти [Текст] : автореф. ...дис. канд. пед. наук (13.00.04) / Б.А. Дьяченко; [Центр. ін-т післядипломної пед. освіти АПН України]. – К., 2000. – 19 с.**

ЖУРНАЛ, ГАЗЕТА

- **Сігаєва, Л.Є. Неперервна освіта в Україні: її складові і тенденції розвитку [Текст] / Л. Є. Сігаєва // Післядипломна освіта в Україні. – 2009. – № 1. – С. 45-46.**

Інтернет-ресурси:

Губаш, О.П. Післядипломна освіта вчителів і управління нею як педагогічна проблема
[Електронний ресурс] / О.П. Губаш.
– Режим доступу: www. URL:
[mhtml:http://lkartashova.at.ua/Gubash.mhtml](http://lkartashova.at.ua/Gubash.mhtml)

Література іноземною мовою

- Hutmacher, Walo. Key competencies for Europe [Text] : report of the Symposium Berne, Switzerland 27-30 March, 1996. Council for Cultural Co-operation (CDCC) / Walo Hutmacher // Secondary Education for Europe Strasburg. – 1997. – P. 8-17.

вимоги до оформлення комп'ютерної презентації проекту

- **Урахування особливостей сприйняття інформації з екрана (*екран комп'ютера – графічний вигляд інформації*)**
- ***Кількість тексту на екрані – 6 слів у рядках***
- ***Обсяг, не має бути некоментованих слайдів***

КОЛЬОРОВЕ ПОЄДНАННЯ

- *Теплі кольори (червоний, помаранчевий, жовтий) **СТИМУЛЮЮТЬ***
- *Холодні (синій, фіолетовий, голубий, зелений) **ЗАСПОКОЮЮТЬ***
- ***НЕЙТРАЛЬНІ** – світло-рожевий, сіро-голубий, жовто-зелений, коричневий*
- ***ОПТИМАЛЬНІ**- поєднання білого шрифту на темно-синьому фоні, чорного на білому, жовтого на синьому*
- ***НАЙСИЛЬНІШИЙ ЗАСІБ ВИРАЗНОСТІ** - білий колір*

- Анотація. Описує цілі і задачі проведеного дослідження, а також можливості його практичного вживання, що допомагає швидше уловити суть проблеми. (2-3 пропозиції), на українській і англійській мовах.
- Ключові слова (3-5 слів), на українській і англійській мовах.

- Тези (від thesis - положення, твердження) - це коротко, точно, послідовно сформульовані ідеї, думки, положення наукової доповіді, повідомлення, статті або іншої наукової праці.
- Тези доповіді - це опубліковані на початку наукової конференції (з'їзду, симпозіуму) матеріали попереднього характеру, що містять виклад основних аспектів наукової доповіді.

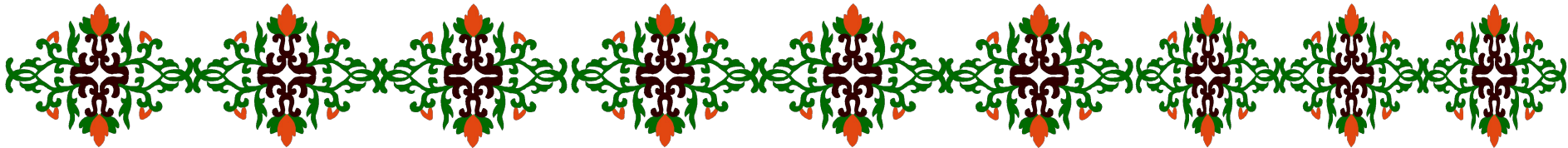
- Обсяг тез може бути в межах 2-3 сторінки машинописного тексту через 1,5-2 інтервали.
- Алгоритм тези можна подати так:
- теза - обґрунтування - доказ - аргумент - результат - перспектива.

Тези доповіді, оформляють згідно ДО ВИМОГ:

- - у правому верхньому куті розміщують прізвище автора та його ініціали та доповнюють відомостями про нього;
- - назва тез доповіді коротко відображає головну ідею, думку, положення (2-5 слів);
- - послідовність викладу змісту може бути наступна: актуальність, проблеми; стан розробки проблеми в науці і практиці; основна ідея, положення, висновки дослідження; основні результати та їх практичне значення. В тезах зазвичай не використовують цитати, цифровий матеріал.

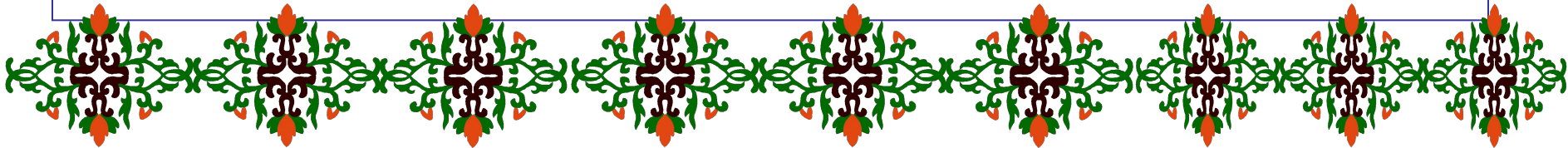
ЗАЯВА

Це офіційне повідомлення в усній або письмовій формі, в якому викладається певне прохання

РЕКВІЗИТИ ЗАЯВИ

- Адресат (назва установи або посада, прізвище та ініціали керівника у давальному відмінку, на ім'я яких подається заява).
- Адресант (назва установи або посада, прізвище, ім'я, по батькові у родовому відмінку (іноді адреса і паспортні дані) особи, яка звертається із заявою).
- Назва виду документа.
- Текст.
- Підстава (додаток): перелік документів, доданих до заяви на підтвердження її
- Дата

АВТОБІОГРАФІЯ

- Назва документа.
- Прізвище, ім'я, по батькові.
- Дата народження.
- Місце народження (місто, село, селище, район, область, країна).
- Відомості про навчання (повне найменування всіх навчальних закладів, у яких довелося вчитися).
- Відомості про трудову діяльність (стисло, в хронологічній послідовності назви місць роботи й посад).
- Відомості про громадську роботу (всі її види).
- Стислі відомості про склад сім'ї (батько, мати, чоловік, дружина, діти).
- Дата написання й підпис автора.

